

Katowice, 12.12.2018r.

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

lekarz Joanny Miłkowskiej-Dymanowskiej, zatytułowanej: „Zastosowanie telemetrii w ocenie czynników predykcyjnych zaostrzeń przewlekłej obturacyjnej choroby płuc”, przygotowana na zlecenie Rady Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, z dnia 14.11.2018.

Przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska lek. Joanny Miłkowskiej-Dymanowskiej została przygotowana na podstawie 6-ciu prac opublikowanych w czasopismach recenzowanych, o łącznym współczynniku oddziaływania $IF=11,494$ i wartości punktów $MNiSzW=136$. Doktorantka jest pierwszym autorem wszystkich sześciu artykułów. Układ rozprawy doktorskiej zawierającej 94 strony składa się z przejrzystego spisu treści, wykazu skrótów, streszczeń w języku polskim i angielskim, wstępu, wyodrębnionych założeń i celów, opisu materiału i metody, wykazu prac stanowiących podstawę rozprawy doktorskiej, wniosków. Końcowymi punktami dysertacji są: piśmiennictwo, opis źródeł finansowania, oświadczenia współautorów oraz kopia zgody komisji bioetycznej.

Doktorantka podjęła próbę kompleksowej analizy złożonego problemu diagnostyki, leczenia i opieki nad chorym na przewlekłą obturacyjną chorobę płuc (POChP). W tym celu sformułowała pięć celów szczegółowych, które zostały z powodzeniem zrealizowane, a wyniki opisane w następujących po sobie publikacjach. Trzy prace pogłądowe, są bardzo dobrym, krytycznym posumowaniem istniejącego stanu wiedzy na temat chorób współistniejących z POChP, jej związków z funkcją tarczycy oraz rolą tzw. geroprotektorów w terapii tej choroby. Problemy te zostały przedstawione w aspekcie ich znaczenia dla jakości życia, stopnia zapalenia systemowego oraz strategii terapeutycznych.

Szczególnie wartościowym elementem cyklu prac są trzy prace oryginalne. W pierwszej z nich (Miłkowska-Dymanowska i wsp.: *Selected aspects of medical care for patients with asthma and chronic obstructive pulmonary disease. Adv Respir Med 2017*), na podstawie danych od 807 lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej i specjalistów, autorka wykazała ilościową i jakościową różnicę pomiędzy światowymi standardami leczenia i faktycznymi potrzebami pacjentów, a rzeczywistym stanem opieki medycznej nad chorymi na POChP lub astmę w Polsce. W pracy wykazano braki niezbędnego oprzyrządowania diagnostycznego oraz kadry przeszkolonej w zakresie rozpoznania i kontroli chorób obturacyjnych, a

także niedostateczny, odbiegający od światowych standardów udział pielęgniarek w procesie diagnostycznym i leczniczym.

Kolejna z cyklu praca (*Miłkowska-Dymanowska J i wsp.: The usefulness of soluble receptor for advanced glycation end-products in the identification of COPD frequent exacerbator phenotype. Int J COPD 2018*) przedstawia wyniki 3 lat obserwacji 19 pacjentów z POCHP z zaawansowaną postacią choroby (stopień D wg GOLD). Przedmiotem badania była rola rozpuszczalnego receptora dla końcowych produktów zaawansowanej glikacji (sRAGE) w identyfikacji fenotypu POCHP charakteryzującego się częstymi zaostrzeniami. Choć uzyskane wyniki wymagają potwierdzenia w badaniu na większej próbie pacjentów, to w świetle rezultatów uzyskanych przez Doktorantkę, sRAGE zdaje się być przydatnym biomarkerem nie tylko dla identyfikacji chorych z częstymi zaostrzeniami, ale także w przewidywaniu potencjalnego zaostrzenia choroby.

Szczególnie wartościowe są wyniki ostatniej z przedstawionych w rozprawie prac (*Miłkowska-Dymanowska J i wsp.: A pilot study of daily telemonitoring to predict acute exacerbation in chronic obstructive pulmonary disease. Int. J Med. Inf. 2018*). Zgodnie z opisanym protokołem od 2014 do 2017 roku 29 pacjentów z POCHP objętych było codziennym telemonitoringiem, uwzględniającym pomiary akcji serca, ciśnienia tętniczego, saturacji oraz parametrów spirometrycznych. Najważniejszym wynikiem badania było odkrycie, że monitorowanie SpO₂ może być wykorzystane w celu wczesnego przewidywania zaostrzenia choroby, przy proponowanym przez Doktorantkę progu spadku SpO₂>4%.

Do przedstawionego w Doktoracie cyklu prac nie mam merytorycznych zastrzeżeń, ani uwag. Całość stanowi logiczny, konsekwentnie rozwijany ciąg myślowy i badawczy. Od opisu istniejącego stanu wiedzy, przez identyfikację potencjalnych markerów zaostrzenia, po prospektywną obserwację z zastosowaniem telemonitoringu. Jediną uwagą jest to, że w swoich publikacjach autorzy nie zaznaczyli wg. której wersji GOLD dokonali klasyfikacji stopnia ciężkości choroby ABCD. Najprawdopodobniej, czynili to wg. obowiązującej wówczas klasyfikacji z 2010 roku i nie przewidzieli zmiany klasyfikacji GOLD 2017 roku, która wprowadza istotne zmiany w tym względzie. Nie rzutuje to wprawdzie na zasadniczą wartość i kształt badań, ale stanowi pewną trudność dla Recenzenta czytającego wyniki w 2018 roku.

Jedynym mankamentem przedstawionej mi do recenzji pracy jest brak dyskusji. Choć nie jest to element formalnie wymagany w tego typu pracy, dotkliwie zwraca uwagę jej brak. Jest faktem, że w każdej z przedstawionych w cyklu prac Doktorantka przeprowadza krytyczną dyskusję wyników, ale brak jest takowej w samej rozprawie zawierającej założenia, cele, opis metodologii i wnioski.

W podsumowaniu pragnę zaznaczyć, że będąca przedmiotem recenzji rozprawa doktorska pt.: „Zastosowanie telemetrii w ocenie czynników predykcyjnych zaostrzeń przewlekłej obturacyjnej choroby

płuc” została przeprowadzona rzeczowo i prawidłowo. Przedstawiony materiał przewyższa standardowe wymagania stawiane pracy doktorskiej. Wnosi ona ważne i istotnie nowe informacje o dużym potencjale dla zastosowań praktycznych. Recenzent stwierdza, że ww. praca spełnia wymagania stawiane rozprawom doktorskim w świetle ustawy o tytułach i stopniach naukowych. W mojej opinii materiał badawczy, każdej z trzech prac oryginalnych jest wystarczający do odrębnej rozprawy doktorskiej. Przedstawiony cykl mógłby być z powodzeniem przedstawiony jako praca habilitacyjna. Dlatego wnoszę do Wysokiej Rady Wydziału lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi o dopuszczenie lekarz Joanny Miłkowskiej-Dymanowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego oraz o wyróżnienie rozprawy.

